

АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ЧИСТИХ АКТИВІВ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

*Назаренко І.М., к.е.н., доцент,
Сумський національний аграрний університет*

Моделювання ефективного стратегічного сценарію розвитку суб'єкта господарювання на концептуальному та практичному рівнях базується на аналізі показників діяльності. Нині результати діяльності та оцінка фінансового стану підприємства практично обмежується розрахунками показників майнового стану, рентабельності, фінансової стійкості, ліквідності (платоспроможності) та ділової активності. Аналіз зазначених показників не створює фундаментальної платформи для прийняття ефективних управлінських рішень, які б сприяли підвищенню конкурентоспроможності, інвестиційної привабливості, платоспроможності, прибутковості підприємства; захисту інтересів власників капіталу та майна господарюючого суб'єкта.

В зарубіжній практиці одним з головних показників оцінки фінансового стану компаній є чисті активи. Українська практика не надає даному показнику такої пріоритетності при здійсненні фінансового аналізу. У відповідності до законодавчо-нормативної бази України даний показник повинні розраховувати акціонерні товариства та інститути спільного інвестування, а для підприємств інших форм господарювання обов'язковість не встановлена.

В.М. Жук наголошує на доцільності поширення методики контролю за чистими активами на всі підприємства колективної форми власності на селі і розглядати її, в першу чергу, з точки зору відповідальності керівних органів підприємств за збереженням власності як його засновників, так і кредиторів [1].

Важливим моментом у дослідженні методики розрахунку чистих активів є формування чіткого уявлення про сутність досліджуваної дефініції.

Чистими активами суб'єкта господарювання є ті активи, які залишаються після вирахування всіх інших вимог на його активи [3].

Показник «чисті активи», в першу чергу, являється критерієм розвитку та ринкової вартості підприємства.

Аналіз економічної літератури дозволяє зробити висновок, що на сьогодні існує значна кількість підходів до методики розрахунку чистих активів.

З метою аналізу розміру чистих активів аграрних підприємств (ПАТ та ТОВ) використаємо методику розрахунку даного фінансового індикатора, викладену в Методичних рекомендаціях щодо визначення вартості чистих активів акціонерних товариств [2], яка відповідає концептуальним положення МСФЗ.

Таблиця 1

**Динаміка значень показника «чисті активи»
аграрних підприємств Сумської області**

Показники	Роки				
	2010	2011	2012	2013	2014
Публічні акціонерні товариства					
Кількість підприємств, од.	2	21	22	21	19
Чисті активи, тис. грн.	18511,00	258278,60	284943,9	290707,80	346801,5
Розмір зареєстрованого капіталу, тис. грн.	9278,00	69288,80	65254,5	62364,9	59221,2
Питома вага чистих активів у загальній вартості активів, %	89,32	72,53	5,51	39,93	6,61
Товариства з обмеженою відповідальністю					
Кількість підприємств, од.	262	240	259	271	274
Чисті активи, тис. грн.	275200,40	516694,50	1160704,3	1279086,5	1608608,90
Розмір зареєстрованого капіталу, тис. грн.	255354,50	223123,50	247339,7	377345,3	462401,8
Питома вага чистих активів у загальній вартості активів, %	12,52	15,38	25,96	25,18	20,78

У відповідності до ст. 144 Цивільного кодексу України, показник чистих активів потрібно обов'язково порівняти з розміром зареєстрованого капіталу. Проведені дослідження дають змогу зробити висновок, що за період дослідження розмір чистих активів не був меншим від зареєстрованого капіталу, що являється позитивним у відповідності до вимог законодавства. Поряд з цим,

помітною стає тенденція, що у публічних акціонерних товариствах з кожним роком відбувається зменшення частки чистих активів у загальній вартості активів. Це свідчить про зниження фінансової стійкості підприємств даної організаційно-правової форми власності. Відносно товариств з обмеженою відповідальністю, то питома вага чистих активів у загальній вартості активів до 2013 року мала тенденцію до збільшення.

На основі проведеного наукового дослідження доцільно зазначити, що з метою підвищення конкурентоспроможності, інвестиційної привабливості, платоспроможності, прибутковості підприємства та захисту інтересів власників капіталу, суб'єкти господарювання повинні в обов'язковому порядку приділяти належну увагу розміру чистих активів.

Література: 1. Жук В. М. Проблемні питання збереження інвестицій власників та кредиторів сільськогосподарських підприємств (правовий, бухгалтерський та податковий аспекти) / В. М. Жук // Облік і фінанси АПК. – 2006. – № 4. – С. 86-92. 2. Методичні рекомендації щодо визначення вартості чистих активів акціонерних товариств [Електронний ресурс]: рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку 17.11.2004 № 485. – Режим доступу: http://www.ts.lica.com.ua/b_text.php?type=3&id=225425&base=1. – Назва з екрану. 3. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 32 «Фінансові інструменти: подання IASB» [Електронний ресурс]: стандарт, Міжнародний документ від 01.01.2012. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_029. – Назва з екрану.

РОЛЬ ОРЕНДНИХ ВІДНОСИН У ФОРМУВАННІ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

*Руденко С.В., асистент, Харківський національний технічний
університет сільськогосподарства імені Петра Василенка*

Орендні відносини в економіці відіграють важливу роль та дають змогу забезпечити один із напрямків реалізації відносин власності через інструментарій отримання прав користування. Варто відмітити, що у нашій державі, в силу законодавчих